

Mümin Kuran'a Bakarak Eksiklerini Fark Etmelidir

Kuran'a baktığımızda iman edenlerin müminler olarak adlandırıldığını görürüz. Fakat Kuran, müminleri tek bir insan tipi olarak anlatmaz. Aksine, iman edenlerin kendi içinde farklı halleri, farklı özellikleri ve farklı dereceleri olduğuna işaret eder.

Kuran, teslim olmak ile imanın kalbe yerleşmesi arasında da bir ayrım yapar. Hucurat Suresi'nde bazı kimselerin **“iman ettik”** demeleri üzerine, onlara henüz iman etmedikleri, fakat **“teslim olduk”** demeleri gerektiği bildirilir ve **“iman henüz kalplerinize yerleşmedi”** denir (Hucurat Suresi, 14). Ayetteki bu ayrım, iman kelimesinin yalnızca bir söz beyanından ibaret olmadığını göstermesi bakımından önemlidir.

Kuran'a göre iman eden insanın imanı aynı düzeyde kalmayabilir ve artabilir. Allah, müminlerin kalplerine huzur indirdiğini ve **“imanlarına iman katsınlar”** diye bunu yaptığını bildirir (Fetih Suresi, 4). Başka bir ayette, Allah'ın ayetleri okunduğunda müminlerin imanının arttığı ifade edilir (Enfal Suresi, 2). Tevbe Suresi'nde ise yeni bir sure indiğinde iman edenlerin imanlarının arttığı bildirilir. (Tevbe Suresi, 124) Görüldüğü gibi iman artabilir, güçlenebilir, derinleşebilir ve insanın kalbinde daha köklü bir hale gelebilir.

İmanın asıl seviyesi, insanın rahat zamanlarında olduğu kadar zor zamanlarında da görülür. İnsan korktuğunda, kaybettığında, zorlandığında, önüne beklemediği bir engel çıktığında imanının ne kadar kökleştiği ortaya çıkar. Kimi insan sıkıntı karşısında sarsılırken kimi insanın Allah'a güveni daha da güçlenir. Böylece bazı müminlerde imtihan, imanı azaltan değil, artıran bir sebebe dönüşür.

Kuran, bazı müminlerin kendilerine karşı insanların toplandığı ve tehdit oluşturduğu bir durumda tevekküllü davrandıklarını **“Bu onların imanını artırdı”** tabiriyle bildirir (Al-i İmran Suresi, 173). Ahzab Suresi'nde de benzer şekilde, müminlerin büyük bir düşman topluluğuyla karşılaştıklarında bunun Allah ve Resulü'nün vaat ettiği şey olduğunu söyledikleri ve bunun onların iman ve teslimiyetlerini artırdığı anlatılır. (Ahzab Suresi, 22)

Kalbe yerleşen iman, insanın duygularına ve iç dünyasına yansır. Kuran, gerçek müminleri anlatırken “Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir” diye tarif eder (Enfal Suresi, 2). Zümer Suresi'nde ise Allah'ın sözlerinin etkisiyle derileri ürperen, ardından derileri ve kalpleri Allah'ın zikrine karşı yumuşayan insanlardan söz edilir (Zümer Suresi, 23). Maide Suresi'nde ise hakkı tanımaları sebebiyle gözleri yaşlarla dolan insanlardan bahsedilir. (Maide Suresi, 83)

Kuran'a göre bazı kulların hali ise daha da ileri bir duyarlılık gösterir. Meryem Suresi'nde Allah'ın ayetleri kendilerine okunduğunda ağlayarak secdeye kapanan müminlerden bahsedilmektedir (Meryem Suresi, 58). İsrâ Suresi'nde de çeneleri üzerine kapanarak ağlayan ve huşuları artan müminlerden söz edilmektedir. (İsrâ Suresi, 109)

Burada dikkat çekici olan yalnızca fiziksel bir davranışta bulunulması, yani ağlamak değildir. Kuran, ağlamayı ve secdeyi bir son nokta olarak değil, kalpteki huşunun artmasıyla bağlantılı bir hal olarak anlatır. Kuran'ın bütününe bakıldığında iman yalnızca kalbin ürpermesi, gözün yaşarması veya insanın ibadet sırasında yaşadığı manevi yoğunluk değildir. Kuran'ın tarif ettiği iman, insanın günlük hayatına yansır.

Örneğin Kuran, müminlerin boş ve faydasız sözlerden yüz çevirdiğini bildirir. (Müminun Suresi, 3) Bu, müminin gününü nasıl geçirdiğine dair doğrudan bir ölçüdür. İnsan saatlerini gereksiz konuşmalarla, dedikoduyla, başkalarının hayatını tartışmakla, faydasız tartışmalarla ve amaçsız oyalanmalarla geçiriyorsa Kuran'ın tarif ettiği mümin profilinin bu özelliğinin onun hayatında görüldüğü söylenemez.

Kuran'ın tarif ettiği mümin, insanlarla ilişkilerinde de kendisini belli eder. Mümin öfkelenildiğinde öfkesini yutar ve insanları affeder. (Al-i İmran Suresi, 134) Ayete göre müminler yeryüzünde tevazu ile yürür ve cahiller kendilerine söz söylediğinde tartışmayı büyütmek yerine selamla geçerler (Furkan Suresi, 63). Başkalarının gizli hallerini araştırmaz, kusurlarını ortaya çıkarmaya çalışmazlar. (Hucurat Suresi, 12) Yalan ve haksızlıktan uzak dururlar. (Furkan Suresi, 72) Yani iman, insanın insanlarla olan ilişkisini de doğrudan şekillendirir.

Müminin sahip olduklarıyla ilişkisi de diğer insanlardan farklıdır. Kuran, müminlerin harcamalarında ne israf ettiklerini ne de cimrilik yaptıklarını, ikisi arasında dengeli davrandıklarını

söyler. (Furkan Suresi, 67) Müminler sıkıntı ve zorluk karşısında sabreden, verdikleri sözde duran kişilerdir.(Bakara Suresi, 177) İman, insanın zamanında, sözünde, sabrında ve tercihlerinde de görünür.

Gerçek müminin bir başka özelliği de şüphe karşısındaki durumudur. Kuran, müminleri tarif ederken onların Allah'a ve Resulü'ne iman ettikten sonra şüpheye düşmeyen kimseler olduğunu bildirir. (Hucurat Suresi, 15) Böylece iman yalnızca duygusal bir etkilenme değil, aynı zamanda insanın içinde sağlamlaşan bir güven ve kesinlik halidir.

Kuran'da imanla birlikte takva, sabır, sadakat ve ihsan gibi özelliklerin de sürekli olarak karşımıza çıkması bu nedenle önemlidir. Kişinin kalbindeki iman hayata sirayet ettiğinde takvaya, sabra, sadakate, güzel ahlaka ve ihsana dönüşür.

Bakara Suresi'nin 177. ayeti bu bütünlüğü çok açık biçimde ortaya koyar. Gerçek iyilik; Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaba ve peygamberlere iman etmekle birlikte sevdiği maldan vermek, namazı kılmak, zekatı vermek, verdiği sözü yerine getirmek ve sıkıntı karşısında sabretmekle birlikte anılır. Ayetin sonunda “İşte bunlar doğru olanlardır ve işte bunlar takva sahipleridir” denir. Yani iman ile hayatın içindeki davranışlar iç içedir.

Kuran'da iman edenler arasında dereceler bulunduğu Enfal Suresi'nde, “... **Onlar için Rableri Katında nice dereceler, bağışlanma ve tükenmez bir rızık vardır.**” ayetiyle dikkat çekilir. (Enfal Suresi, 4) Nisa Suresi'nde de iman edenler arasında dereceler bulunduğu şöyle belirtilir:

Müminlerden -özür sahibi olanlar dışında- oturanlarla malları ve canlarıyla Allah yolunda cihad edenler bir olmaz. Allah, malları ve canları ile cihad edenleri, derece bakımından oturanlardan üstün kıldı. Gerçi Allah hepsine de güzellik (cennet) vadetmiştir, ama mücahidleri, oturanlardan çok büyük bir ecirle üstün kılmıştır. (Nisa Suresi, 95)

Bir başka ayette ise “Herkes için yaptıklarına göre dereceler vardır...” diye buyrulur. (Enam Suresi, 132)

Fatır Suresi'nin 32. ayetinde ise kendilerine Kitap verilenler arasındaki üç farklı insan tipinden söz edilir: Kendisine zulmedenler, orta yolu tutanlar ve Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçenler. Demek

ki aynı inanç alanının içinde bulunan insanların yaşayışları birbirinin aynısı değildir.

Sonra Kitab'ı, kullarımız arasından seçtiklerimize verdik. Onlardan kimi kendisine zulmeder, kimi ortadadır, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçmek için yarışır. İşte büyük fazilet budur. (Fatır Suresi, 32)

İman kalbine yerleşmiş olan insanın hayatında iyiye doğru değişimler görülür. Üslubu daha güzel bir hal alır, vaktini daha doğru kullanmaya başlar, öfkelenildiğinde daha ölçülü tepki verir, insanlarla ilişkilerinde daha güzel bir tutum sergiler, parasını daha bilinçli kullanır, yalnız kaldığında daha doğru tercihler yapar. Bir haksızlık karşısındaki tavrı, kendisine yapılan bir kötülük karşısındaki yaklaşımı değişir. Başarı karşısında kibirlenmez, sıkıntı geldiğinde Allah'a güvenip dayanır.

Allah'ı aşkla seven bir mümin, sahip olduğu imanla yetinmez. İmanını daha da güçlendirmek, Rabbine daha yakın bir kul olmak ve O'na döndüğünde daha güzel bir halde bulunmak ister. Kuran'a bakarak kendisini sorgular; nasıl yaşadığını, insanlara nasıl davrandığını, zamanını nasıl kullandığını, sahip olduklarıyla nasıl bir ilişki kurduğunu ve zor zamanlarda nasıl davrandığını Kuran'ın ölçüleriyle değerlendirir. Gördüğü eksikleri gidermeye, güzel olan davranışlarını daha da güzelleştirmeye çalışır. Böylece imanı kalbinde daha fazla yerleşir, hayatında daha fazla görünür hale gelir ve Rabbine daha güzel bir halde dönmek için sürekli olarak kendisini yeniler.

Bu yüzden müminin sık sık kendisine şu soruyu sorması gerekir: “Günlük hayatımda imanın izleri ne derece görülüyor?”

Bunun sağlamasını yapmak aslında çok kolaydır. Kuran, insanın kendisi hakkında bir farkındalığa sahip olduğunu bildirir:

“Doğrusu insan kendi nefsinı görür.” (Kıyamet Suresi, 14)

Bu ayet, insanın başkalarının görmediği bazı yönlerini, niyetlerini, zaaflarını ve eksiklerini aslında kendisinin bildiğine işaret eder. Kuran, insanın bu bakışı doğru bir ölçüyle yapabilmesi için ona yol gösterir. İnsan Kuran'ın anlattığı müminin özelliklerine baktığında, kendi hayatında bunların ne kadarının bulunduğunu görebilir ve eksiklerini fark ederek onları gidermeye çalışabilir. Allah anıldığında kalbi ürperiyor mu, öfkesini yutabiliyor mu, affedebiliyor mu, boş sözlerden yüz

eviriyor mu, israftan kaçınıyor mu, verdiği sözde duruyor mu, sıkıntı karşısında sabredebiliyor mu, hayırlarda yarışıyor mu, kendisine yapılan bir haksızlık karşısında fkmesini yenip affedebiliyor mu; bütün bunları Kuran'a bakarak değerlendirebilir. Yapacağı tek şey samimi ve dürüst olmak ve eksiklerini gidermek için harekete geçmektir. Bunu yapan insan hep daha iyiye, daha güzele doğru ilerleyecektir. Diğer bir anlatımla, Kuran'ın dikkat çektiği üzere iman kalbine daha fazla yerleşecek ve hayatında daha fazla görünür hale gelecektir.

O halde müminin yapması gereken, Rabbine döneceği güne kadar kendisine řu soruları sormaya devam etmektir:

“Mümin özelliklerinden hangileri bende var? Hangileri hayatımda henüz yeterince görünmüyor? Kuran'ın anlattığı müminlerden hangisine benziyorum? Rabbime daha iyi bir kul olabilmek için hangi eksiklerimi gidermeliyim?”

<https://www.harunyahya.info/makaleler/mumin-kuran-a-bakarak-eksiklerini-fark-etmelidir>